

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr., $\frac{1}{2}$ an 5 fl. 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe l. mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr., $\frac{1}{2}$ an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 franci, $\frac{1}{2}$ an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătinându-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția: Str. Iernii 11. — Administrația: Str. Cienădiei 3.

Se prenumără și la poste și la librării.

În Bucuresci

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsani 35.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Sibiu, 16 Martie st. v.

Paragraful 25 din proiectul de lege militară, acest cal de bătaie al opoziției maghiare în contra guvernului domnului Tisza, a trecut și prin acel stadiu al discuțiilor parlamentare, care se numesc votare, și prin aceasta s'ar fi terminat, am crede, și spectacolele tragi-comice, pe care parlamentul din Budapesta le-a oferit străinătății și cetățenilor contribuabili în timp de aproape patru săptămâni.

Prelungă toate sbuciumările deputaților din ambele opoziții și apelurile lor la „patriotismul” și maghiarismul fiecărui Maghiar adevărat din dietă și afară de dietă, domnul Tisza a isbutit a trece paragraful din cestiune cu o majoritate considerabilă de 109 voturi.

Și nici că se putea altfel.

Domnul Tisza este un diplomat cu mult mai consumat și un parlamentar cu mult mai dibaciu, decât se se lase a fi înaintea de sgomitul și sbierăturile corifeilor din stânga și se nu fie în stare nu numai de a ține cald pe aderenții sei, ci de a-i și îmbărbăta în lupta pentru putere și mărire.

Și dacă s'ar admite, că evenimentele din urmă au avut oarecare înflurire asupra domnului Tisza și i'ar fi amenințat încăta popularitatea înaintea „națiunii”, schimbările ce s'au făcut și mai sunt pe cale a se face în sinul cabinetului seu, ar pute fi potrivite de a se considera drept nise urmări serioase ale desbaterii asupra noului proiect de lege militară.

Căci, deși prin reconstruirea cabinetului nu are să între într'insul nici unul dintre aspiranții la portofoluri ai vreunui partid opozițional, ceea-ce ar fi egal cu un compromis, dl Tisza și-a pus ochii pe unele persoane, precum este și Desideriu Szilágyi, care pot aduce mari foloase atât cabinetului, cât și lui însuși în decursul desbaterilor dietale ce vor mai urma.

Dar' vorba e, că țeara poate acum exclama și ea cu deputatul Meszlényi: „Finita la comedia!”

Ministrul-president Tisza a scuit se-și împlinescă angajamentul ce-l va fi luat în privința noilei militare și acum va pute merge atunci când îi place ori crede că i-a sosit timpul se meargă, ear' țeara supoarte ea chiețulele, pe care opoziția maghiară i-le-a causat prin arangierea comediei precăt de lungă, pe atât de costisitoare.

Cât ne privește în special pe noi cele aproape trei milioane de Români din Ungaria, care în parlamentul maghiar nu avem loc și sîntem osândiți a suporta numai poverile statului, fără de a fi împărțâși după-cum se cuvine și de beneficiile aceluia, — noi, pe calea ce ne mai stă deschisă și în modul, în care ne mai este permis, din capul locului am privit cu încredere la noul

proiect de lege militară și nu avem nici astăzi cuvinte, de a excepționa nici una dintre dispozițiunile aceluia.

Nu că doară prin aceasta am fi voit sau voim se ne arătăm încrederea ce am av-o în actualul guvern unguresc, ci pur și simplu din motivul, că în acest proiect am privit totdeauna ținta spre o organizare a armatei noastre imperiale, potrivită de a o apropia de acea promptitudine care, între împregiurările de față, este indispensabilă pentru apărarea și scutirea intereselor monarhiei habsburgice.

Proiectul din cestiune nici nu a fost o născocire a guvernului unguresc, el este creațiunea guvernului comun la stăruința și cu aprobarea celor mai înalte cercuri conducătoare ale imperiului nostru. Și astfel dator este fiecare patriot adevărat să evite tot ceea-ce ar îngreuna executarea măsurilor ce acele cercuri află de lipsă a le aplica pentru organizarea și completarea armatei.

Dacă este cu toate aceste ceva ce ne-ar pute jigni, este cunoscutul proiect de rezoluțiune al deputatului Gajáry, care deasemenea a fost votat și care e tocmai la fel cu toate celelalte măsuri, pe care guvernul dlui Tisza le ia și de față cu naționalitățile nemaghiare.

Să sperăm însă, că conducătorii armatei vor fi mai cu considerare față cu naționalitățile și vor admite și de aci înainte ca și până acum, ca tinerii nemaghiari, care nu se pot exprima destul de bine în limba germană, să se folosească la examenele de oficeri în rezervă de limba lor maternă, ear' nu de limba maghiară, pe care de sigur vor sc-o mai rău decât pe cea germană. Instrucțiunea generală pentru țările austriace și instrucțiunea specială pentru Ungaria în privința examenelor voluntarilor de un an sînt încă, prelungă legea militară comună, cestiuni de apărare, și poate-că guvernul tot nu-și va ajunge scopul ascuns, pe care l'a avut de astădată în vedere el și cu el dimpreună toți șovinistii maghiari.

În armată am fost până acum cel puțin egal îndreptățit, și avem cuvinte de a crede, că nici de aci înainte nu ni-se va da privilegiu, de a fi nemulțumit cu această armată, care este a noastră a tuturor și sub ale cărei steaguri ficiorii nostri au sîngerat în atâtea rînduri pentru patrie și Tron, întocmai ca și fiii altor popoare din monarhia austriacă.

Între altele apoi, noi putem aștepta cu sânge rece cele-ce vor pute se mai vină în urma acceptării proiectului militar. Căci pe noi nu ne privește mai de aproape, fie ori-care guvernul, care eventual ar urma regimului lui Tisza. Pentru noi acela nu are să fie mai bun, ear' mai rău decum sîntem acum traciați nici că am pute se fim.

Actualul sistem trebuie să se schimbe radical; și acest lucru nu-l vor face nici Tisza, nici Apponyi, nici Ugron, ori cum s'ar mai chema politiciii maghiari cu aspirațiuni de guvernare.

Aceasta va depinde dela împregiurări poate neatîrătoare de concetățenii nostri maghiari, de împregiurări, la care va contribui, se înțelege, foarte mult și modul, cum vom sc-i noi se ne afirmăm de aci înainte ca un factor, de care în toate condițiunile trebuie să se țină seamă în această monarhie.

Fondurile grănițeresci din Năsăud.

II.

În articolul meu precedent mi-am expus vederile mele în privința alegerilor de membri în noul comitet și am semnalat atributele ce ar trebui să le aibă acei membri.

Împlinitu-s'au dorințele mele în această privință ori ba, se va dovedi prin faptele lor, căci nu e departe ziua — 6 Aprilie n. — pentru care este convocat noul comitet.

Mare răspundere au luat acești oameni asupra lor față cu prezentul și cu viitorul. Grănițerii veterani au scuit sacrifică cu o nobilă abnegațiune și cu o rară liberalitate avut lor pentru scopuri de cultură națională. Datorința celor aleși este, ca se scie apăra aceste averi, se scie lucra, ca aceste averi se se folosească numai în sensul destinațiunilor statuite în actul fundațional.

Fiindcă răspunderea acestora este atât de mare, las să urmeze lista acelor membri, ca să fie cunoscute de lumea interesată și ca mai ușor să se poată ține evidență în faptele lor, pentru care sînt responsabili înaintea istoriei: 1. Pamfilie Grapini, preot în Șanț (Rodna-nouă). 2. Gerasim Domide, preot în Rodna-vechie. 3. Ieronim Slăvoacă, preot în Ilva-mare. 4. Lazar Avram, preot în Maer. 5. Sever Orban, preot în Coșna. 6. Ioan Issip, protojude administr. în Rodna. 7. Dr. Ioan Pop, profesor de teol. în Gherla. 8. Dr. Ioan Mălaiu, prof. gimn. în Năsăud. 9. Gavrilă Nechiti, învățat. pens. în Ilva-mică. 10. Vasile Popițianu, căpitan c. r. în pens. în Năsăud. 11. Ioachim Murășan, adv. și secret. pens. al fondurilor în Năsăud. 12. Gavril Scridon, prof. gimn. în Năsăud. 13. Ioan Pavel, oficial r. u. pens. și percept. prov. la fonduri în Năsăud. 14. Iacob Pop, inv. la școala fund. în Năsăud. 15. Maxim Pop, profesor gimnasial în Năsăud și protopop onorar. 16. Gligore Moisil, vicar foraneu și fost președinte al fondurilor în Năsăud. 17. Ioan Catone, preot în Salva. 18. Petru Vêrtic, preot în Mocod. 19. Gavrilă Manu, avocat în Bistrița. 20. Dr. Alexi Larionessi, avocat în Năsăud. 21. Dr. A. P. Alexi, profesor în Năsăud.

22. Iacob Prădan, proprietar în Năsăud. 23. Ioan Jarda, director la școala fundațională în Năsăud. 24. Dr. Paul Tanco, director gimnasial în Năsăud. 25. Nicolae Rus, protojude adm. în Năsăud. 26. Ioan Ciocan, director la administrațiunea fondurilor în Năsăud. 27. Vasile Dumbravă, preot în Bichi-giu. 28. Vasile Terente, proprietar în Romuli. 29. Gavrilă Cormoș, primar în Borgo-Rus. 30. Dănilă Șut, primar în B.-Joseni. 31. Nicolae Rău, preot în B.-Mijloceni. 32. Atanasie Ușeriu, proprietar în B.-Suseni. 33. Simeon Monda, protopop în B.-Bistrița. 34. Teodor Vršmaș, preot și protopop onorar în B.-Prund. 35. Moise Pop, (negrăniț) preot și protopop onorar în B.-Tiha. 36. Dr. Nicolae Hângănuț, medic în B.-Prund. 37. Istrate Suciș primar în Șieuf. 38. Ilie Cincia, proprietar în Gledin. 39. Simeon Beșan, notar comunal în Monor. 40. Mihail Pop, învățător pensionat în Sân-Ioana. 41. George Morariu, învățător pensionat în Nușfalău. 42. Ilie Posmușan, preot în Ragla. 43. Zaharie Stegorean, sergent de gedarmi pensionat în Budacul-rom. 44. Dănilă Lica, avocat în Bistrița. 45. Chirilă Deac, preot în Șieuf.

Dacă vom face o analiză asupra acestei liste, primim următorul rezultat: 15 preoți, 6 profesori, 4 proprietari, 4 advocați, 2 învățători fundați, 1 medic; apoi 6 pensioniști, 5 funcționari comunal și 2 comitatensi. Cum vor fi și cine vor fi membri numiți de guvern, încă nu se scie, dar' aceea se poate sc, că aceia vor fi oamenii lui, care deodată cu numirea vor primi și instrucțiunea cum și în ce direcțiune au să lucreze în sinul comitetului. Prelungă acestia se vor atasa după obicei și funcționari comunal și municipali, ba poate-că și unii dintre pensioniștii statului. Apoi dacă toți acestia vor forma numai o minoritate, este mai mult decât sigur, că votul lor va primi aprobarea, căci așa este spiritul constituționalismului unguresc.

La această ocaziune a primei reorganizări este drept, că guvernul și organele sale din comitat s'au reținut dela ingerență. Protojuii, sub conducerea cărora s'au întemplat alegerile, de astă-dată se vede că n'au primit nici o instrucțiune în privința alegerilor de pe sate și toate comunele au și ales după-cum au fost luminate. O singură comună a făcut excepțiune, în care majoritatea reprezentanței s'a abținut dela votare, aceasta este Năsăudul. Este probabil, că de astă-dată și din partea comitetului suprem și încă tot comisar reg. se se recomande spre numire numai membri români și poate-că încă grănițeri precăt se vor afla, dicte este probabil de astă-dată. Și dacă se va face aceasta acum la început, se va face numai ca să nu se producă resens prea mare între grănițeri, se nu se facă mișcări de nemulțu-

mire, ci se li-se poată dice: „Vedeți, că statul nu se amestecă în treburile voastre grănițeresci, vedeți, că statul nu voescce decât ordine etc.”

Dar' nu așa are să se întemple în viitor.

Mi-ar plăce să fiu profet mincinos, însă preste 6 ani altcum are să se reorganizeze comitetul. Cu cât membrii actuali se vor arăta acum și în decursul acestui period mai slabi de ânger, cu atâta va fi reușita guvernului de atunci mai sigură și își va scoate mai mulți oameni de ai sei. Atunci vor începe ingerențele, vor începe presiunile, punându-se întreg aparatul în mișcare. Și aceasta de bună-seamă se va întempla, dacă cei chemați, cei puși în fruntea afacerilor grănițeresci nu se vor îngrijii de cu bună-vreme, mai bine ca acum, dacă membrii vor urma exemplului dela afacerile comitatense și nu se vor organiza și disciplina altcum. Dacă nici experiența tristă de preste un pătrar de secol nu va învăța minte pe frunțașii grănițerilor; dacă nici starea tuturor cauzelor grănițeresci, în care se află acum, nu va fi în stare de a inaugura o luptă mai bărbătească, mai bine chibzuită și cu puteri mai bine regulate; dacă neîncrederea și separatismul vor domni și mai departe, — atunci cei-ce vor trăi numai preste 6 ani, vor fi surprinși de comitetul ce se va alege și preste tot de fața lucrurilor grănițeresci ce vor primi.

Erori s'au făcut și cu aceste alegeri, dar' despre aceste în un alt articol proxim. Altcum și acele se pot îndrepta barem pentru viitor.

Publiu.

Procesul dlui Partenie Cosma în contra „Tribunei”.

În sfîrșit s'a întemplat ceea-ce era de prevădut.

Redactorul nostru responsabil dl Septimiu Albini a fost ieri condamnat decătră curtea cu jurați din Cluj la o lună arest și 100 fl. amendă, precum și la plățirea speșelor acusatului în sumă de 30 fl. și a speșelor procesuale în sumă de 22 fl. 66 cr.

Dl Partenie Cosma, autorul acestui proces, se va simți acum mulțumit, ear' publicul românesc are înaintea sa exemplul palpabil, că la curtea cu jurați maghiară trebuie căutată rehabilitarea „onoarei”, când vre-un organ de publicitate român va mai îndrăzni să cerceteze, ce fel de „influență” exercită cutare sau cutare „conducător” asupra vieții noastre publice.

Dar' e bună și învățătura aceasta. Nu vom trage deocamdată nici o concluziune dintr'însa, ci ne mulțumim a da un raport cât se poate de fidel despre decursul contractării întemplate ieri în sala tribunalului din Cluj.

Tribunalul a fost compus din domni: Péterffy Domokos ca president, Mikó Imre

FOIȚA „TRIBUNEI”.

Jicmond craiul și Moțoiu din Făgăraș.

— Baladă populară. —

Cetatea-de-Baltă
Mare e și 'naltă,
Naltă 'n foisoare,
Mêruntă 'n pridvoare.
La lacul-rotund
În casă peștricioară,
În pridvor afară,
La umbră de tisă,
Mare masă 'ntinsă,
De boeri cuprinsă,
Mai marele-mi este:
Domnul Jicmond craiul,
Cu-a lui Jicmoneasă,
Dalbă împărăteasă,
Cu sprinceană trasă,
Sede 'n cap de masă;
Ei beau și mâncau,
Chieful 'și-l făceau.
Dară, mē, coboară,
Dela deal coboară
Pe picior de munte

Moțoi, Motoiaș,
Domn din Făgăraș,
Câne de oraș,
Săruta-mi-l-aș.
Moțoiu imi venia
P'un cal aricit,
De vine stărcit,
Făcut pe fugit,
Moțoiu 'mi-e 'mbrăcat
În straiu cumpărat,
Nădrăgei de lână,
Căciulă de miel,
Cum n'au mulți ca el.
Mergea ce mergea,
Până nimeria
La cea masă 'ntinsă
Sub umbră de tisă.
Calul că-l lega,
În casă întra,
Bună-vremea da,
Toți că-i mulțumiau,
La masă-l poftiau.
Moțoiu ce-mi făcea?
La masă ședea,
Bea și 'mi-și mânca,
Grije nu purta.
Dar' cea Jicmoneasă,
Cinstită crăiasă,

Dalbă 'mpărăteasă,
Cu sprinceană trasă,
Din cel cap de masă,
Ea că se scula,
Iute poruncia,
Să cânte ceva
Cel cu cetera.
Cetera venia,
Mândru dăulia,
Toți că se sculau,
Mare joc jucau.
Moțoiu Moțoiăș,
Domn din Făgăraș,
El că tot mânca,
Pân' se sătura,
Apoi s'a sculat
Și 'mi-a desbrăcat
Straiul cumpărat:
El că rămânea
În nădragi ușori,
Păpuși gâlbiori,
Și-așa se prindea
Într'o vâlinteasă
Și 'ntre Jicmoneasă,
Cinstita crăiasă.
El mult nu juca,
Căci crăiasa-i striga:
„Moțoiu Moțoiăș,

„Domn din Făgăraș
„Câne de oraș,
„Săruta-mi-te-aș
„Nu te prea, chiar prea,
„De potrivea mea.”
Moțoiu ce făcea,
De mână-o stringea,
În el că-i turtea,
Degete-i frângea
Înima-i topia.
Și ear' ce-mi făcea,
Bată-l Preceasta,
De sub saieluță
Seoase-o săbiuță
Din gură răcnea,
În Jicmond dădea,
În două-l făcea,
Capul că-i tăia,
Pe masă-l puneă,
Toți se spăimântau,
Toți apoi fugiau,
Încătro prindeau.
Și nu rămânea
Decăt el cu ea.
Moțoiu Moțoiăș,
Domn din Făgăraș,
Și-acea Jicmoneasă,
Cinstita crăiasă,

Cu sprinceană trasă,
Mult timp nu trecea,
Ei se cununau
Și-amândoi trăiau.

Doamne, lungesce ziua de mână!

Un popă bogat își lucra icleja și moșia mai numai cu clăci, ear' când se întempla câte-odată de ducea lucrători pe plată, toată ziua se învîrtia prelungă ei și le dicea: „Grăbiți, dați mai iute, că-i ziua numai cîas, și Doamne, scumpi sînt banii și mîncarea ce v'o dau!”

Odată încă chemă la seceră vre-o patru-șeci de oameni, bărbați și muieri, muierile se seceră, ear' bărbații se lege snopii, se bată pari și se pună snopii clăi. Ar fi voit popa să fie ziua chiar mai lungă decăt celelalte, că toți lucrătorii îi erau pe plată. Ce face dară?

Sgărcit cum era, merge colea pe înserate la biserică, întră în altar, se îmbracă în hainele cele popesci: își ia cămașa cea lungă până în pămînt, preste ea se încinge cu un brâu de un lat de mână, își ia în mână nise pantlice late de o palmă și pistrițe ca și brêul de preste mijloc, apoi își ia felo-

